

ВРХОВНИ СУД
РЕПУБЛИКЕ СРПСКЕ
Број: 118-0-Рев-08-000 711
Бањалука, 21.4.2010. године

Врховни суд Републике Српске у вијећу састављеном од судија Биљане Томић, као предсједника вијећа, Стаке Гојковић и Дарка Осмића, као чланова вијећа, у правној ствари тужиоца И. М. из В. К., кога заступа пуномоћник А. Т. адвокат из П., против тужених РС и Општине К. Д., обје заступане по Правобранилаштву РС, ради накнаде штете, вс. 385.000,00 КМ, одлучујући о ревизији тужиоца против пресуде Окружног суда у Бањалуци број 011-0-Гж-06-000 196 од 14.3.2008. године, на сједници вијећа одржаној 21.4.2010. године, донио је

ПРЕСУДУ

Ревизија се одбија.

Образложење

Првостепеном пресудом Основног суда у Приједору број П-87/04 од 16.11.2005. године одбијен је у цјелости тужбени захтјев тужиоца којим је тражио да се тужене обавежу да му солидарно надокнаде штету у укупном износу од 385.000,00 КМ, са законским затезним каматама почев од дана подношења тужбе до исплате, те евентуални захтјев тужиоца да се тужене обавежу да му солидарно изграде стамбено пословни објекат величине 10x 5 м, површине 120 м² са подрумом, приземљем, спратом и поткровљем и дворишни објекат величине 10x4 м и изграде ограду дужине 27 м, све у складу са налазом вјештака грађевинске струке од јула мјесеца 2005. године, на земљишту тужиоца означеном као кч. 223/50 уписаном у п.л. бр. 276 к.о. К. Д. – В., која парцела одговара грађевинској парцели бр. к.ч. 976/700 градилиште, у површини од 641 м², уписана у зк. ул. 5076 к.о. К. Д. или солидарно исплате тужиоцу противвриједност стамбене зграде у износу од 175.769,00 КМ, помоћног објекта у износу од 16.196,00 КМ, ограде у износу од 4.680,00 КМ и покретних ствари у износу од 6.365,00 КМ, све са законским затезним каматама почев од подношења тужбе до исплате. Истом пресудом тужилац је обавезан да туженим надокнади трошкове парничног поступка у износу од 8.921,00 КМ.

Другостепеном пресудом Окружног суда у Бањалуци број 011-0-Гж-06-000 196 од 14.3.2008. године жалба тужиоца је одбијена и првостепена пресуда потврђена.

Благовремено изјављеном ревизијом тужилац добија другостепену пресуду због погрешне примјене материјалног права, као и одлуку о

трошковима парничног поступка и предлаже да се оспорена пресуда укине и предмет врати другостепеном суду на поновно суђење.

У одговору на ревизију тужене су предложили да се ревизија одбије као неоснована.

Ревизија није основана.

У овој парници тужилац тражи да се тужене обавежу да му надокнаде материјалну штету тако што ће солидарно изградити на његовом земљишту, ближе означеном у изреци првостепене одбијајуће пресуде, стамбено пословни објекат и помоћни објекат наведених димензија и спратности или да му исплате њихову противвриједност према налазу вјештака грађевинске струке, те да му исплате накнаду штете за уништену ограду и покретне ствари. Дакле, не ради се о евентуалном тужбеном захтјеву из члана 55. став 4. Закона о парничном поступку („Службени гласник РС“, број 58/03, 85/03, 74/05, 63/07 и 49/09 у даљем тексту: ЗПП), него о алтернативно постављеном тужбеном захтјеву за накнаду материјалне штете успостављањем ранијег стања које је било прије настанка штете или исплатом одговарајућег новчаног износа на име накнаде, у складу са одредбом члана 185. Закона о облигационим односима ("Службени лист" СФРЈ бр. 27/78 до 57/89 и "Службени гласник" РС бр. 17/93, 3/96 и 39/03, у даљем тексту: ЗОО).

Полазећи од утврђења да је кућа тужиоца порушена у току ратних дешавања 1992. или 1993. године тако што је ноћу минирана, те да је тужилац за штету за коју потражује накнаду у овој парници, сазнао када је након ратних дешавања дошао у К. Д. 1999. године, а да је тужбу за накнаду штете поднио суду 26.4.2004. године (24.4.2004. године – препоручена пошиљка) првостепени суд је закључио да је приговор застарјелости потраживања накнаде штете који су истакле тужене, основан. Имајући у виду да је рок застаре почео тећи од укидања ратног стања и стања непосредне ратне опасности 19.6.1996. године, а до тада да је био застој застарјевања у смислу члана 383. ЗОО, првостепени суд је утврдио да су до подношења тужбе протекли рокови прописани одредбама члана 376. ЗОО, те да је због пасивног држања тужиоца унутар тог временског периода, тужилац изгубио право да судским путем захтијева накнаду. Зато је тужбени захтјев тужиоца одбио као неоснован.

Одлучујући о жалби тужиоца другостепени суд је прихватио чињенично утврђење и правни закључак првостепеног суда, с тим што по оцјени другостепеног суда тужене нису ни пасивно легитимисане у овој парници. Налазећи да за штету у смислу члана 180. ЗОО одговара држава, а да је у вријеме штетног догађаја Република БиХ била призната као држава по међународном праву, те да по Уставу БиХ, Босна и Херцеговина наставља своје правно постојање као држава са модификованом унутрашњом структуром и постојећим међународно признатим границама, другостепени суд сматра да би за штету коју је претрпио тужилац, могла бити одговорна само Босна и Херцеговина, а не тужене.

Оспорена одлука је правилна и законита.

Правилно су нижестепени судови примијенили материјално право када су одбили тужбени захтјев тужиоца због застарјелости потраживања на коју су се тужене позвале у смислу члана 360. став 3. ЗОО. Тужилац је објективно био у могућности да захтијева накнаду штете након ступања на снагу одлуке Народне скупштине РС о укидању ратног стања и непосредне ратне опасности 19.6.1996. године, па како је за штету и учиниоца сазнао 1999. године, нема сумње да су до подношења тужбе 24.4.2004. године протекли и субјективни трогодишњи рок, који се рачуна од сазнања за штету и учиниоца и објективни петогодишњи рок, који се рачуна од дана када је штета настала у смислу члана 376. ЗОО. У овој парници тужилац није ни понудио доказе да је у кривичном поступку утврђено извршење кривичног дјела, а самим тим ни доказао да је предметна штета проузрокована кривичним дјелом, па се у конкретном случају не може примјенити рок застарјелости потраживања накнаде штете из одредби члана 377. ЗОО.

Према одредби члана 360. став 1. ЗОО застарјелошћу престаје право захтијевати испуњење обавезе и наступа кад истекне последњи дан законом одређеног времена у оквиру којег повјерилац није вршио своје право, ако се онај на коме лежи обавеза испуњења позове на застарјелост. Пошто је приговор застаре материјалноправне природе, његово истицање од стране тужених води одбијању тужбеног захтјева, како су нижестепени судови и одлучили.

Из овог разлога за исход овог спора није од значаја да ли је за предметну штету одговорна БиХ или пак солидарно одговарају тужене заједно с њом или само тужене. Зато наводи ревизије истакнути у овом правцу, и када би били тачни, не могу утицати на другачију одлуку у овој парници.

Европска Конвенција о заштити људских права и основних слобода, као ни Устав БиХ и Устав РС, не искључују примјену законских одредби, у конкретном случају одредби Закона о облигационим односима, које прописују рокове и услове за заштиту појединих права. Законска ограничења у остваривању ових права, па и одређивање временских оквира, у овом случају рокова за реализацију накнаде штете, су оправдана због правне сигурности и функционисања правног система. Због тога не може бити говора о повреди права тужиоца на имовину из члана 1. протокола 1. уз Европску Конвенцију, јер је тужилац, својим пасивним држањем кроз законом прописани временски период, изгубио право на судску заштиту.

Тужбени захтјев тужиоца за накнаду штете је одбијен због тога што у законом прописаним временским роковима није затражио заштиту својих права пред судом, а не због вјерске, расне, националне или било које друге припадности или по основу политичког и другог мишљења, социјалног поријекла и сл., па нема повреде ни члана 14. Европске конвенције.

Из навода ревизије не може се закључити из којих разлога тужилац побија одлуку о трошковима парничног поступка, јер се само наводи да се ревизија изјављује и због одлуке о трошковима парничног поступка. Како је одлука о трошковима парничног поступка донесена правилном примјеном одредбе члана 386. став 1. у вези са чланом 395. и 396. ЗПП, а њихова висина утврђена правилном примјеном Тарифе о наградама и накнади трошкова за рад адвоката према висини новчаног потраживања тужиоца, и у овом дијелу ревизија није основана.

Из напријед изложеног произлази да оспорена пресуда нема недостатака на које указује ревизија тужиоца, као ни оних на које овај суд пази по службеној дужности у смислу члана 241. ЗПП. Зато је примјеном одредбе члана 248. истог закона ревизија одбијена као неоснована.

Предсједник вијећа
Биљана Томић

За тачност отправка овјерава
Руководилац судске писарне
Амила Подрашчић